

ŠTO JE bioraznolikost?

Bioraznolikost je pojam koji obuhvaća svu raznolikost života na Zemlji. Današnju bioraznolikost, plod milijardi godina evolucije, oblikuju prirodni procesi, a u sve većoj mjeri i čovjek, koji je sastavni dio mreže života i o njoj potpuno ovisi.

Pod „bioraznolikošću“ obično podrazumijevamo razne biljne i životinjske vrste te mikroorganizme, kojih je dosad opisano oko 1,75 milijuna, a znanstvenici pretpostavljaju da ih je na Zemlji oko 13 milijuna. No bioraznolikost obuhvaća i gensku raznolikost unutar svake vrste, kao i raznolikost ekosustava na Zemlji u kojima živa bića, uključujući i ljude, u međusobnim interakcijama i interakcijama s tlom, vodom i zrakom oko sebe tvore različite životne zajednice.

22. svibnja – Međunarodni dan bioraznolikosti i Dan zaštite prirode u Hrvatskoj

Ujedinjeni narodi proglasili su 22. svibnja Međunarodnim danom bioraznolikosti kako bi ukazali na veliku ulogu koju bioraznolikost ima u održivom razvoju i općenito ljudskom postojanju, posebice za zdravlje ljudi i zdravlje čitave Zemlje. Republika Hrvatska pridružila se svijetu u nastojanjima za očuvanjem bioraznolikosti i unapređenjem zaštite prirode, a Hrvatski sabor donio je Zakon o zaštiti prirode i odredio da

Snimka: Tomaz Volaj (arhiva JUNA Briljuni)

Snimka: Tomaz Volaj (arhiva JUNA Briljuni)

se 22. svibnja, na Međunarodni dan bioraznolikosti, obilježava i Dan zaštite prirode u Hrvatskoj.

Konvencija o biološkoj raznolikosti

U Rio de Janeiru 1992. godine održana je Konferencija Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju (United Nations Conference on Environment and Development), najveći skup svjetskih vođa dotad. Na konferenciji je potpisana i obvezujuća Konvencija o biološkoj raznolikosti (CBD), prvi globalni sporazum o očuvanju i održivom iskorištavanju bioraznolikosti. Konvencija je, kao jedan od najvažnijih međunarodnih propisa s područja zaštite prirode, postavila okvire globalnoj zaštiti bioraznolikosti, a temeljni joj je cilj očuvati i unaprijediti cjelokupnu bioraznolikost.

Međutim, međunarodna zajednica nije uspjela dostići ciljeve konvencije za smanjenje gubitka bioraznolikosti do 2010. godine, a svi indikatori ukazuju i na povećanje pritisaka koji utječu na život na Zemlji.

Kako bi se zaustavio taj negativni trend te implementirao CBD na nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini, na desetoj Konferenciji stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti (CBD/COP-10), koja se održala u listopadu 2010. godine, usvojen je nov desetogodišnji Strateški plan za razdoblje od 2011. do 2020. godine. Strateški plan CBD-a sadrži 20 ciljeva (Aichi Biodiversity Targets) za smanjenje gubitka i pritisaka na bioraznolikost te očuvanje na svim razinama, poboljšanje i održavanje dobiti/ usluga koje dobivamo od bioraznolikosti te osiguranje jačanja kapaciteta.

Tema Međunarodnog dana bioraznolikosti 2012. godine bit će bioraznolikost mora

Jedan od ciljeva na koje su se stranke konvencije obvezale Strateškim planom jest zaštita 10 posto mora i obalnih ekosustava do 2020. godine. Da bi se ukazalo na važnost tog cilja i pridonijelo edukaciji javnosti, tema je ovogodišnjeg Međunarodnog dana bioraznolikosti bioraznolikost mora.

Bez života u oceanu, ne bi bilo života na Zemlji. Živi svijet mora svakodnevno je zastupljen u našim životima te nam pruža mnogobrojna dobra i usluge. Iz mora dobivamo hranu, lijekove te svakodnevne proizvode u kućanstvu. Također, fitoplankton kao temeljni hranidbenog lanca u moru proizvodi energiju i posljedično oslobađa kisik u atmosferu.

Život u morima i oceanima suočen je s ozbiljnim prijetnjama. Glavni uzroci negativna trenda smanjenja bioraznolikosti u morskom okolišu jesu onečišćenje, globalna promjena klime, invazivne vrste i pretjeran izlov ribljeg fonda. Procjenjuje se da je oko 80 posto svjetskoga komercijalnog ribljeg

fonda izlovljeno, 19 posto svjetskih koraljnih grebena nepovratno izgubljeno, a 35 posto grebena kritično ugroženo, uz veliku vjerojatnost nestanka u idućem desetljeću. Jedan od uspješnih načina u promicanju oporavka obalnih i morskih ekosustava te bioraznolikosti jest uspostava zaštićenih morskih

područja i ekološke mreže Natura 2000.

Svi zajedno moramo se uključiti i sačuvati ono što nam priroda besplatno daje osiguravši održivo iskorištavanje prirodnih dobara kako bi i budući naraštaji mogli uživati u prirodnim potencijalima našega plavog planeta.

*Zanima vas što je ovo?
Prošetite 20. svibnja
do Paviljona jeke u
Maksimiru, pogledajte
izložbu o bioraznolikosti
mora i saznajte odgovor!*

Snimka: Danijel Frka (Festival podvodnog filma i fotografije „Bijeli lav“)